

๒๕

วิถีแห่ง กิเลสในตัว

กุสลา ธมมา

ธรรมทั้งหลายที่เป็นกุศล ให้ผลเป็นความสุข

อกุสลา ธมมา

ธรรมทั้งหลายที่เป็นอกุศล ให้ผลเป็นความทุกข์

อพยัคคา ธมมา

ธรรมทั้งหลายที่เป็นอพยัคคา ให้ผลเป็นกลางๆ ไม่สุขไม่ทุกข์

วิธีแก้กิเลสในตัว

๒๓๑

ตราบดที่มนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งหลาย ยังไม่หลุดพ้นจากอาสวกิเลส เสบียงในการเดินทางไกลในสังสารวัฏ คือบุญกุศลนี้ ก็ยังเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด การสั่งสมบุญทำได้ในทุกที่ทุกโอกาส ทุกเวลานาที ขอเพียงให้เห็นคุณค่าของบุญ แล้วทุ่มเทสร้างความคิดอย่างเต็มที่เต็มกำลังความสามารถ ลักวันหนึ่งเมื่อบุญบารมีเต็มเปี่ยม ย่อมถึงเป้าหมายปลายทางได้อย่างแน่นอน ได้เสวยเอกนันทบรมสุขที่พระพุทธเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหลายต่างได้เข้าถึง

ถ้าเรารักบุญจริง ต้องทำบุญบ่อยๆ ทำแล้วก็ให้นึกถึงบ่อยๆ บุญนั้นจะได้ตามอำนวยสุขให้เราอย่างต่อเนื่อง เกิดที่ภพที่ชาติจะได้ประสบแต่ความสุข และความสำเร็จตลอดไป ยิ่งกว่านั้นบุญสำคัญที่จะขาดมิได้ก็คือ บุญจากการเจริญสมาธิภาวนา เป็นบุญละเอียดที่จะช่วยกลั่นกาย วาจา ใจของเราให้สะอาดบริสุทธิ์ เป็นเหตุให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะทั้งปวง

*มีวาระพระบาลีใน พระอภิธรรมปิฎก ว่า

“กุสลา ธมฺมา

ธรรมทั้งหลายที่เป็นกุศล ให้ผลเป็นความสุข

วิธีแก้กิเลสในตัว

๒๓๒

อกุสลา ธมมา

ธรรมทั้งหลายที่เป็นอกุศล ให้ผลเป็นความทุกข์

อพยาคตา ธมมา

ธรรมทั้งหลายที่เป็นอัพยาคตา ให้ผลเป็นกลางๆ ไม่สุขไม่ทุกข์”

พุทธพจน์ที่ได้ยกขึ้นมาี้ เมื่อได้ยินได้ฟังแล้ว ทุกท่านคงจะรู้สึกคันหู เพราะได้ยินพระสวดบทนี้ ในงานบำเพ็ญกุศล สวดพระอภิธรรมอยู่บ่อยๆ เพียงแต่อาจไม่เข้าใจความหมายว่า มีนัยลึกซึ้งเพียงไร โดยย่อ ก็เป็นอย่างไรก็ได้แปลเอาไว้ แต่ก็น่าอัศจรรย์ว่าเพียงถ้อยคำไม่กี่ประโยค กลับมีความหมายลึกซึ้ง สุขุมลุ่มลึก ยากต่อการเข้าใจยิ่งนัก ท่านจึงเรียกหมวดธรรมนี้ว่า อภิธรรมหรือปรมัตถธรรม คือ ธรรมชั้นสูง ต้องอาศัยเวลาในการศึกษากันอย่างจริงจัง และต้องมีผู้รู้ที่เข้าใจอย่างแตกฉานทั้งภาคปริยัติ และภาคปฏิบัติมาอธิบายให้ฟัง เราจึงจะรู้แจ้งแทงตลอด โดยเฉพาะต้องศึกษาจนเกิดปฏิเวธ จึงจะเข้าใจไปตามความเป็นจริงได้

ขออธิบายให้ได้รับฟังกันย่อๆ พอเข้าใจตามสมควรแก่เวลา คือ มนุษย์เป็นเหมือนหุ่นที่ให้นุญและบาปเช็ด ภายในตัวของเรามีทั้งบุญและบาป มีทั้งที่ไม่เป็นบุญไม่เป็นบาป คือมีธรรมทั้งสามฝ่ายประกอบเข้ามาอยู่ในตัวของเรา ทั้งฝ่ายที่

วิธี แก่กิเลสในตัว

๒๓๓

เป็นกุสลา อัมมา อกุสลา อัมมา และอัพยากตา อัมมา อยู่ในตัวของเรานี้แหละ กุสลา อัมมานั้นมีสีขาว ให้ผลที่เป็นอานิสงส์นำแต่ความสุขความเจริญมาให้ อกุสลา อัมมา มีลักษณะสีดำ ให้ผลคือนำความทุกข์ ความโศกเศร้า ความเสื่อมมาให้ อัพยากตา อัมมา คือธรรมที่ไม่เป็นบุญ ไม่เป็นบาป ไม่ใช่กุศล และอกุศล ให้ผลเป็นกลางๆ ที่ส่งผลอยู่ในตัวของเรา

ตัวของเราที่ประกอบด้วยกายยาววา หนาคืบ กว้างศอกนี้เป็นเหมือนหุ่นให้ธาตุธรรมทั้งสามฝ่ายเชิดอยู่ภายในใจของเรา ขึ้นอยู่ว่า จะให้ธรรมฝ่ายไหนเข้ามาครอบครอง จะให้กุศล อกุศล หรืออัพยากตาก็แล้วแต่เรา ถ้าหากว่าเรามีสติ มีสมาธิ มีปัญญากำกับแล้ว เราก็จะให้แต่ฝ่ายกุศลเข้ามาในใจของเรา ทำให้เราคิดพูดทำแต่สิ่งที่ดี นี่เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะไม่ว่าเราจะทำสิ่งใด สิ่งนั้นก็จะเป็นผล ทั้งที่เป็นกุศล อกุศล และเป็นกลางๆ

แต่เดิมมนุษย์มีรูปสมบัติที่สมบูรณ์แข็งแรง ถึงพร้อมด้วยลักษณะมหานรุษ ๓๒ ประการ มีทรัพย์สมบัติที่สันทนหล่อเลี้ยง อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง มีคุณสมบัติที่เต็มเปี่ยมพร้อมหมด คือ มีทั้งวิชา ๓ วิชา ๘ อภิญญา ๖ พร้องพร้อมด้วยญาณทัสสนะ การรู้ การเห็นที่ตรงไปตามความเป็นจริง คือพร้อมที่จะไปสู่ที่สุดแห่งธรรมอย่างนี้

วิธีแก้กิเลสในตัว

๒๓๔

ต่อมาภายหลังฝ่ายอุกุศลได้ส่งกิเลสเข้ามาหุ้มเคลือบ
เอิบอาบ ซึมซาบ ปนเป็น สวมซ้อน ร้อยไล่ ในกลางของกลาง
กายมนุษย์ บังคับตลอดหมดทั้งโอกาสโลก ชั้นโลก สัตว์โลก
เอาความโลภ ความโกรธ ความหลง โดยมีวิชาเป็นรากเหง้า
เข้ามาร้อยอยู่ในกลางของกลาง ทำให้รูปสมบัติที่เคยสมบูรณ์
พร้อมด้วยลักษณะมหาบุรุษ เสื่อมถอยคุณภาพลง จนกลายมี
เพศขึ้น มาเป็นเพศชายเพศหญิงในภายหลัง จากเดิมที่มีทรัพย์
สมบัติคอยหล่อเลี้ยงในละเอียด ไม่ต้องทำมาหากิน อยู่ด้วย
ความสุขสบาย ทำให้สมบัติเหล่านี้พร่องขาดและหายไป ต้อง
เสียเวลาทำมาหากินตั้งแต่เกิดจนตาย

คุณสมบัติที่พร่องพร้อมคือวิชาทั้งหลายก็เสื่อมถอย
ดวงเห็น จำ คิด รู้ ที่สว่างไสวใหญ่โตเท่ากัน ที่เป็นญาณทัสสนะ
อันบริสุทธิ์สะอาดก็เสื่อมคุณภาพ หมองแล้วก็มืดมัว คุณภาพ
น้อยลง ขนาดเล็กลง อานุภาพทั้งหลายก็เสื่อมถอย เพราะ
ความโลภ ความโกรธ ความหลง เพราะมีวิชาเป็นรากเหง้า
อวิชชามาบังคับธาตุธรรมของมนุษย์ให้ตกต่ำลง ทำลายรูปสมบัติ
ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติทั้งหลายให้เสื่อมถอยหายลงไปเรื่อยๆ

ความโลภ เป็นตัวที่กำจัดทรัพย์สมบัติ ที่ไม่เคยพร่องให้
เสื่อมถอยลง ความโกรธมาทำให้รูปสมบัติ ที่พร่องพร้อมด้วย

วิธีแก้กิเลสในตัว

๒๓๕

ลักษณะมหาบุรุษเสื่อมถอยลง ความหลง คือโมหะ ก็มากด ทำให้คุณสมบัติ คือ วิชา ๓ วิชา ๔ อภิญญา ๖ เสื่อมถอยลง เสื่อมถอยลงไปเช่นนี้ เพราะอำนาจความโลภ ความโกรธ และความหลง ที่มีวิชาเป็นราก ดังนั้น ฝ่ายกุศล คือ ธาตุธรรม ฝ่ายขาว จึงส่งพลังที่มาแก้ความโลภ ความโกรธ ความหลงที่ บังคับอยู่ในใจ เกิดเป็นบุญกิริยาขึ้นมา เป็นพลังในการแก้ความโลภ ความโกรธ ความหลงของมนุษย์ให้หายไป

เพราะฉะนั้น ทานจึงบังเกิดขึ้น บุญที่เกิดจากการทำ ทานก็ตามมา เมื่อปรารถนาที่จะละความโลภให้หมดไปจากใจ จะต้องให้ทาน เมื่อทำทานตัดขาดออกจากใจแล้ว บุญกุศลจึง บังเกิดขึ้น ทรัพย์สมบัติที่สมบูรณ์บริบูรณ์บังเกิดขึ้นตามมา ต่อมา ฝ่ายกุศลก็ส่งศีลเข้ามา เพื่อเป็นพลังในการกำจัดความโกรธ เมื่อสมาทานตั้งใจรักษาศีลอย่างดีแล้ว ศีลย่อมกำจัดความโกรธ ให้หายไปจากใจ เมื่อความโกรธหายไป ก็จะทำให้รูปสมบัติ สมบูรณ์ดีขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ฝ่ายกุศลจะส่งภาวนาลงมา เพื่อให้มนุษย์ใช้ภาวนากำจัดโมหะ คือ ความหลงให้ออกไปจากใจ เมื่อโมหะถูกกำจัดหายไป คุณสมบัติที่มีแต่เดิมจะค่อยๆ กลับคืนมา

ดังนั้น การที่เราประกอบกุศลธรรมมีทาน ศีล ภาวนา เป็นต้น นับเป็นพลังที่สำคัญของกุศลธรรม ที่มีไว้เพื่อกำจัดอกุศล

วิธี แก่กิเลสในตัว

๒๓๖

มีความโลภ ความโกรธ ความหลง มีอวิชชาเป็นรากให้สลายหายไป เมื่อเราทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนาดีแล้วย่อมชำระล้างหรือกลั่นธาตุธรรม เห็น จำ คิด รู้ ให้สะอาดบริสุทธิ์ และให้ผ่องใสได้ เพราะบุญกุศลทุกอย่างที่เราทำนั้น ล้วนเป็นไปเพื่อการกำจัดอาสวกิเลส กำจัดสิ่งที่มาบังคับกายวาจาใจของเรา เมื่อกำจัดความโลภได้ ทรัพย์สินสมบัติก็บังเกิดขึ้น เมื่อกำจัดความโกรธให้เบาบางลงไปได้ รูปสมบัติที่สมบูรณ์ก็บังเกิดขึ้น เมื่อกำจัดความหลงให้หมดไปได้ คุณสมบัติที่สมบูรณ์ก็บังเกิดขึ้น ทุกอย่างจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีตามลำดับ

จิตดั้งเดิมของมนุษย์นั้นล้วนเป็นประภัสสรมีความสะอาดบริสุทธิ์ บริบูรณ์ แต่ถูกกิเลส และอุปกิเลสทั้งหลายจรรมาเหมือนดังเมฆหมอก ที่มาปิดบังความสว่างของพระจันทร์ในคืนวันเพ็ญ ทำให้มนุษย์ไม่เห็นถึงฝั่งความเป็นจริงของชีวิต

ดังนั้น เมื่อเราตระหนักถึงคุณค่าในสิ่งเหล่านี้แล้ว ให้ปิติเบิกบานว่า บุญกุศลที่เราทำไปนี้ ถ้าทำให้ถูกหลักวิชาแล้ว จะต้องเป็นไปเพื่อขจัดความโลภให้มลายหายสูญ ขจัดความโกรธให้เบาบางลง และขจัดความหลงให้มลายหายไป ใจของเราจะได้สะอาด บริสุทธิ์ ผ่องใสเหมือนพระจันทร์วันเพ็ญที่ปราศจากเมฆหมอก ซึ่งจะเป็นเหตุให้ได้รูปสมบัติ ทรัพย์สินสมบัติ คุณสมบัติ

วิธีแก็กิเลสในตัว

๒๓๓

อันพรังพร้อมบริบูรณ์กลับคืนมา ขอให้ทุ่มเทสั่งสมบุญกันให้
เต็มที่ อย่าได้ประมาท อย่ามีข้อแม้ข้ออ้าง หรือเงื่อนไขใดๆ
ในใจของเราจะได้มีแต่ กุสลา ฐัมมา คือ ธรรมที่เป็นกุศลล้วนๆ
เป็นธาตุธรรมฝ่ายขาว ที่ส่งผลเป็นความสุขให้เราไปทุกภพ
ทุกชาติตราบถึงที่สุดแห่งธรรม

